

Natuurlijk Oirschot

Contactblad IVN Oirschot oktober 2024

Van de redactie

Welkom bij de oktober-editie van de Natuurlijk Oirschot! De voorpagina wordt gesierd door twee sfeervolle herfstfoto's die ons meteen in de stemming brengen voor dit komende kleurrijke seizoen. Binnenin valt er weer van alles te ontdekken over natuur en duurzaamheid.

Op pagina 4 en 5 blikken we terug op onze succesvolle ledendag, Fête de la Nature, een inspirerende dag vol activiteiten en gezellig samenzijn. Verder introduceren we op pagina 6 een nieuwe rubriek: het "Recept van de maand", waarin we telkens een smakelijk, duurzaam en vegetarisch gerecht delen. Op deze pagina ook een link naar een nieuw filmpje op ons YouTube kanaal 'Natuurlijk Oirschot' over de zandpaden in Oirschot.

Daarnaast is er aandacht voor actuele onderwerpen. In het artikel op pagina 7, over het gebruik van bestrijdingsmiddelen, wordt benadrukt hoe wijdverbreid deze schadelijke stoffen zijn, zelfs in onze beschermde natuurgebieden. Het volledige artikel in het ledenmagazine 'Puur Natuur' van Natuurmonumenten roept op tot actie en bewustwording, een boodschap die we als natuurliefhebbers niet kunnen negeren.

Op pagina 8 stelt Irene Lobbezoo zich voor als nieuw lid van IVN Oirschot en vind je onze vaste rubriek 'Plant van de maand' door Elly Pouwels. Op pagina 9 zetten we de Lindenspitskop in de schijnwerpers als "Insect van de maand", en geven we een update over de plaatsing van ons derde insectenhotel, mogelijk gemaakt door de opbrengst van de Rabo ClubSupport-actie in 2022.

Ook onze andere vaste rubrieken ontbreken niet. In 'Mijmeringen van Mirjam' op pagina 10 vertelt Mirjam over haar natuurdruktechnieken en reflecteert ze op het Fête de la Nature. In 'Natuurlijk Gezien' nemen Ria en Frans ons op pagina 11 mee in de fascinerende wereld van de puntbijvlieg, een belangrijke bestuiver die vaak wordt verward met bijen.

Ten slotte besteden we op pagina 12 aandacht aan de nieuwe bomenverordening in Oirschot. Het Groenplatform Oirschot pleit voor bredere bescherming van volwassen bomen, die onmisbaar zijn voor biodiversiteit en klimaatregulatie.

We hopen dat deze editie u weer inspireert en inzicht geeft in alles wat er in en rond Oirschot speelt op het gebied van natuur.

Veel leesplezier!

Inhoud

Pag. 2	Van de redactie
pag. 3	Op de agenda in oktober
pag. 4	Fotoworkshop Fête de la Nature
pag. 5	Fête de la Nature 2024 geslaagd
pag. 6	Recept van de maand Filmpje over zandpaden op YouTube
pag. 7	Voor u gelezen: Wijdverspreide bestrijdingsmiddelen in Nederland
pag. 8	Nieuw lid stelt zich voor Plant van de maand
pag. 9	Insect van de maand Plaatsing derde insectenhotel
pag. 10	Mijmeringen van Mirjam
pag. 11	Natuurlijk gezien
pag. 12	Bescherming van bomen in Oirschot

Agenda

Dinsdag 8 oktober
Lezing 'Slijmzwammen'

Zondag 13 oktober
Excursie "Slijmzwammen en andere paddenstoelen"

Dinsdag 8 t/m donderdag 17 oktober
IVN Scholenwerk organiseert buitenlessen voor de Oirschotse basisscholen

Zie pagina 3 voor meer informatie over de agenda van oktober.

Hier vind je het [Jaarprogramma 2024](#)

Lid worden? Klik [HIER](#)

Contact

Telefoon	06-13861373
Mail	info@ivn-oirschot.nl
Postadres	Bovenwiel 2 5688 SE Oirschot

Website	Home - Oirschot (ivn.nl)
Facebook	Facebook
Instagram	Instagram
YouTube	YouTube

Bank	NL66 RABO 0138829632
Kvk	40237786
Anbi	RSIN: 816495464

Redactie	06-44852519
Mail	communicatie@ivn-oirschot.nl

Agenda: 8 oktober - Lezing Slijmzwammen

Bij de jaarlijkse paddenstoelen-zoektochten van de werkgroep paddenstoelen van IVN-Oirschot stoten we regelmatig, in onze mooie natuurlijke omgeving, op

minuscule kleine paddenstoeltjes (2-3 mm), die we slijmzwammen of officieel myxomyceten noemen.

Deze slijmzwammen ontwikkelen zich uit amoebeachtige voortplantingscellen, vallen op door allerlei kleuren en namen zoals bijvoorbeeld heksenboter, blote billen zwammen, zilveren boomkussen of kroeskopjes.

Om u in te wijden in de fascinerende wereld van de slijmzwammen heeft IVN-Oirschot Hans van Hooff uitgenodigd, die een lezing zal verzorgen waarbij de levenscyclus, voorkomen en het opkweken van de slijmzwammen allemaal aan bod komen.

Voor informatie en aanmelden, klik [HIER](#)

Agenda: 13 oktober - Wandeling door de paddenstoelenwerkgroep

Nu de herfst haar mooiste kanten laat zien willen we u graag uitnodigen voor een aangename en leerzame paddenstoelenwandeling in een van de natuurgebieden rond Oirschot.

Paddenstoelen zijn er in allerlei soorten en maten, geuren en kleuren. Veel mensen waarderen de vormen rijkdom en de interessante leefwijze van paddenstoelen. Anderen voelen zich aangetrokken door de schoonheid en het mysterieuze karakter van paddenstoelen.

Daarom wil de werkgroep paddenstoelen van het IVN-Oirschot u graag iets meer hierover vertellen. We verzamelen hiervoor op zondag 13 oktober om 9:45 uur op de grote parkeerplaats tegenover Joris Zorg aan de Sint Jorisstraat 1 te Oirschot. We rijden dan gezamenlijk naar een nog nader te bepalen gebied rond Oirschot, waar we met zijn allen dit moois kunnen beleven. Gidsen van de werkgroep paddenstoelen willen u daarbij behulpzaam zijn. Kinderen zijn ook meer dan welkom en

alles is gratis. Deze activiteit duurt van 10:00 tot 12:00 uur.

Voor informatie en inschrijven, klik [HIER](#)

Agenda: 8 tot en met 17 oktober - IVN Scholenwerk organiseert buitenles basisscholen

Ook dit najaar organiseert onze IVN Scholenwerkgroep weer een educatieve buitenles voor de Oirschotse basisschoolleerlingen. Het thema van deze buitenles is 'herfstverschijnselen'. De buitenles vindt plaats op landgoed 's-Heerenvijvers en wordt begeleid door onze eigen IVN-vrijwilligers. Ruim 150 leerlingen doen dit jaar weer mee. Vier thema's komen aan bod: paddenstoelen, bosbodem, bomen en op de heide. Op deze manier brengen we de doelstelling van het IVN-scholenwerk tot leven: **Beleef de natuur!**

Heb je interesse om als vrijwilliger mee te doen? Stuur dan een mailtje naar scholenwerk@ivn-oirschot.nl

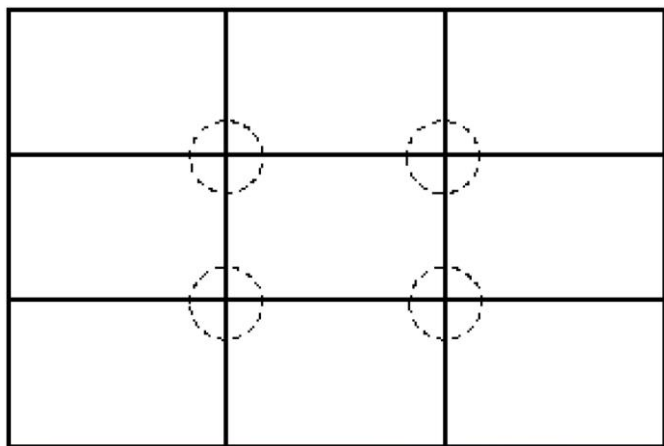
Fotoworkshop Fête de la Nature

Loek Kuperus

Tijdens het Fête de la Nature op 1 september presenteerden enkele werkgroepen zich, waaronder de fotowerkgroep.

Met de groepjes werd een stukje theorie besproken, vooral over de compositie van een foto. Daarbij keken we onder andere naar de zogenaamde 1/3 regel, waarbij het onderwerp niet in het midden van een foto wordt geplaatst maar ongeveer op een snijpunt van lijnen die op 1/3 van de zijden van een foto staan.

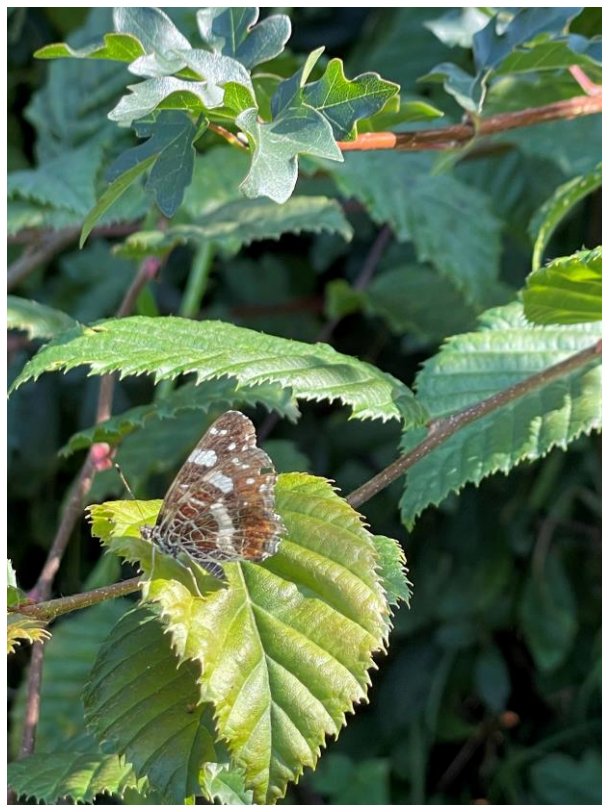

Vaak (maar niet altijd!) is een foto interessanter als het onderwerp niet in het midden van een foto staat maar meer richting genoemde snijpunten.

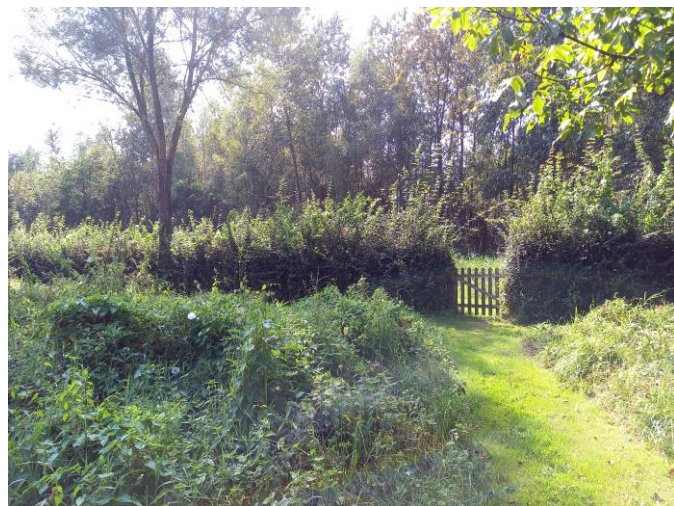
2de prijs Riky de Veth

Hierna mochten de deelnemers met hun mobiel aan de slag om te proberen een zo goed mogelijke foto te maken, rekening houdend met deze regel.

3de prijs Giulia en Ale Radaelli

De mooiste foto kon men dan mailen. En in dit nummer van Natuurlijk Oirschot maken we de winnaars bekend, gekozen door een 'geheel representatieve' jury van alleen ondergetekende. Helaas konden niet alle aanwezigen meedoen wegens tijdgebrek, maar bijgaande 3 foto's heb ik gekozen als winnaars. Een prijsje komt binnenkort hun kant op.

1ste prijs Dianne de Graaf

Fête de la Nature geslaagd en voor herhaling vatbaar

Frans van Boekhold

Dankzij een mooie opkomst, prachtig weer, goede organisatie, leuke workshops en heerlijk eten kunnen we terugkijken op een zeer geslaagde Fête de la Nature 2024, oftewel onze ledendag op 1 september. Het bestuur heeft inmiddels besloten dat er in 2025 opnieuw een Fête de la Nature op de agenda zal staan.

Op de vorige pagina konden jullie al het verslag van de workshop van de fotowerkgroep lezen en de bijbehorende foto's bewonderen. Elders in deze editie vind je een nieuw initiatief dat op 1 september is ontstaan: er bleek veel belangstelling voor de recepten van de diverse gerechten van het buffet. Daarom zullen we vanaf nu maandelijks een recept delen, met speciale aandacht voor gezonde en duurzame voeding.

Op deze pagina vind je nog enkele foto's van de dag.

De workshop 'Ra Ra, wat is het?' met Petra Koning

De plantenworkshop met Elly Pouwels

Het buffet met vegetarische gerechten

De workshop 'water en insecten' met Lia Adriaans en Leo van de Laar

Genieten van het eten, het lekkere weer en het leuke gezelschap

Recept van de maand

Willy van de Schoot

Een nieuwe rubriek: recept van de maand. Gezonde voeding die ook bijdraagt aan verduurzaming. Dus veel aandacht voor vegetarisch, seizoensgroenten, lokale producten. En natuurlijk nieuwe ideeën. Zo hopen we je elke maand te verrassen met iets lekkers. Heb je zelf een idee voor deze rubriek? Mail dan naar communicatie@ivn-oirschot.nl

Tijdens de Ledendag Fête de la Nature viel de linsensalade zeer goed in de smaak. Vooral kwamen er veel vragen over de halfgedroogde tomaten die erop lagen. Nee, deze tomaten kwamen niet uit een potje

maar vers van Jonkers. Het is weinig werk en echt verrukkelijk. Je kunt ze op allerlei manieren gebruiken en daarom hier het recept. Volgende maand volgt de linsensalade waar deze tomaten erg lekker in zijn.

Ovengedroogde tomaten

400 g pruimtomaten, goed rijp

8 takjes tijm

1 eetlepel olijfolie

2 eetlepels balsamicoazijn

Enkele teentjes knoflook

Verhit de oven tot 130 °C.

Snijd de tomaten overlangs in parten en verwijder daarbij het kroontje. Bedek een bakplaat met bakpapier en leg de tomaten er naast elkaar op, met de velkant naar beneden.

Verdeel de takjes tijm en de knoflook over de bakplaat. Besprenkel de tomaten met balsamicoazijn en olijfolie en bestrooi met wat zout. Zet 2 uur in de oven totdat de tomaten half gedroogd zijn.

Gooi de tijm weg en laat de tomaten afkoelen. De knoflook kun je uit de schilletjes drukken en dan in een gerecht gebruiken.

Filmpje over zandpaden in Oirschot nu op ons

IVN YouTube kanaal

Groenplatform Oirschot, bestaande uit IVN Oirschot, SBEO en WNL de Beerzen, heeft besloten om samen te gaan werken aan het behoud van de zandpaden in de gemeente Oirschot. Deze samenwerking richt zich op het in kaart brengen van de zandpaden, het inventariseren van de bedreigingen voor zandpaden en het ontwikkelen van strategieën om deze unieke landschapselementen te beschermen.

Zandpaden hebben niet alleen een cultuurhistorische waarde maar ook een ecologische en recreatieve waarde. Waar ze ooit dienden als belangrijke handelsroutes, fungeren ze nu als ecologische corridors en wandel- en fietsroutes voor natuurliefhebbers.

Als eerste stap in deze samenwerking is er een filmpje gemaakt waarin de drie kernwaarden van zandpaden worden belicht. Daarnaast worden de bedreigingen van zandpaden besproken en mogelijke maatregelen om zandpaden te beschermen. Dit filmpje werd speciaal

Frans van Boekhold

gemaakt voor het Erfgoedweekend op 14 en 15 september en is toen al door ruim 150 mensen bekeken in het Museum de Vier Quartieren. Via [deze link](#) kun je het filmpje op ons YouTube kanaal bekijken.

Heb je interesse in zandpaden en wil je meer weten of een bijdrage leveren aan hun behoud? Neem dan contact op met de onze Werkgroep NatuurBelangen.

Wijdverspreide Bestrijdingsmiddelen in Nederland

Voor U Gelezen door Frans van Boekhold

In de herfsteditie van het ledenmagazine Puur Natuur van Natuurmonumenten wordt uitgebreid aandacht besteed aan de toenemende bezorgdheid over het gebruik en de verspreiding van bestrijdingsmiddelen in Nederland. Het artikel, gebaseerd op recente onderzoeken, onthult dat de impact van pesticiden veel verder reikt dan enkel de landbouwgebieden. Ook natuurgebieden, inclusief beschermde Natura 2000-gebieden, worden inmiddels blootgesteld aan een "cocktail van pesticiden", met zorgwekkende gevolgen voor de biodiversiteit en volksgezondheid.

Pesticiden overal aanwezig

Uit metingen van het burgerinitiatief [METEN = WETEN](#), dat actief is in het monitoren van de aanwezigheid van pesticiden in Nederland, blijkt dat zelfs afgelegen natuurgebieden niet gespaard blijven. Het onderzoek toont aan dat diverse pesticiden zich via de lucht en waterwegen verspreiden, waardoor ze ook terechtkomen in gebieden die juist bedoeld zijn om flora en fauna te beschermen.

Het probleem is zo wijdverspreid dat zelfs verboden middelen zijn aangetroffen in deze natuurgebieden.

De gevolgen hiervan op lange termijn zijn nog niet volledig duidelijk, maar wetenschappers wijzen op mogelijke gezondheidsrisico's, zoals een verhoogd risico op kanker. (Lees [HIER](#) het persbericht 'Cocktail van pesticiden en kankerverwekkende stoffen nu ook in de beschermde natuur' van Omroep Gelderland)

Schaduw over de natuur

In het artikel in Puur Natuur wordt benadrukt hoe belangrijk het is dat we ons bewust worden van de impact van deze middelen. Natuurmonumenten stelt dat de biodiversiteit ernstig onder druk staat door de aanwezigheid van landbouwgif, dat via regen en wind grote afstanden kan afleggen. Dit betekent dat zelfs gebieden ver van intensieve landbouw, zoals de Veluwe en de Wadden, kunnen worden beïnvloed.

Planten en dieren die in deze gebieden leven, worden direct blootgesteld aan stoffen die hun natuurlijke leefomgeving verstoren en soms vernietigen.

Actie en bewustwording

Natuurmonumenten roept op tot actie, zowel van de overheid als van burgers. Striktere regelgeving en handhaving rondom het gebruik van bestrijdingsmiddelen zijn noodzakelijk om verdere schade te voorkomen. Het terugdringen van pesticidengebruik is niet alleen belangrijk voor het behoud van de natuur, maar ook voor de volksgezondheid. Het initiatief Meten = Weten geeft aan dat blootstelling aan bepaalde pesticidencocktails gelinkt is aan een verhoogd risico op ziektes, wat nog meer reden geeft tot zorg. Lees [HIER](#) het volledige artikel in Puur Natuur.

Hoe kunnen wij bijdragen?

Als natuurliefhebbers en IVN-leden kunnen wij bijdragen door bewust om te gaan met de keuzes die we maken in onze tuinen en bij ons voedsel. Denk hierbij aan het kiezen voor biologische producten en het vermijden van chemische bestrijdingsmiddelen in de eigen tuin. Ook kunnen we blijven aandringen op beleidsveranderingen die onze natuur beschermen.

De oproep is duidelijk: de strijd tegen de verspreiding van pesticiden is er een van iedereen. Of we nu in een landelijke omgeving wonen, dichtbij landbouwgebieden, of in een stad: we ademen allemaal dagelijks deze stoffen in. Het is aan ons allen om verandering te eisen voor een gezondere toekomst voor zowel mens als natuur.

Nieuw lid stelt zich voor: Irene Lobbezoo

Hallo. Mijn naam is Irene Lobbezoo, ik ben 56 en woon sinds 25 jaar in Liempde. Ik ben moeder van 3 volwassen kinderen. In het dagelijks leven houd ik me bezig met mijn kinderdagverblijf, op een boerderij, net buiten Liempde.

Als kind nam mijn vader me tijdens een vakantie eens mee het bos in, heel vroeg in de ochtend. Ik was een jaar of 7. Daar kwam ik oog in oog te staan met een ree, die 2 of 3 meter bij mij vandaan stond. Die belevenis heeft veel indruk op me gemaakt. Die verwondering die ik toen als kind voelde, kan ik nog steeds voelen als ik iets moois zie in de natuur. Aan de ene kant zo simpel, maar aan de andere kant steeds weer zo bijzonder! Ik ga dan ook heel

graag de natuur in. Ik houd erg van wandelen, omdat je dan zoveel ziet en het is lekker rustgevend. Ik maak regelmatig wandeltochten in Brabant, maar ik ga ook graag naar Frankrijk of Oostenrijk. Het allerliefst wandel ik in de bergen. Thuis lees of knutsel ik graag, of rommel wat in mijn tuintje.

Ik heb IVN vooral leren kennen door [Het Bewaarde Land](#). Ik ben sinds een paar jaar wachter bij Het Bewaarde Land in de Kampina. Ik vind het ontzettend belangrijk dat kinderen kennismaken met de natuur en spelenderwijs leren hoe belangrijk het is dat we goed met de aarde omgaan.

Ik houd van de natuur, maar ik weet er eigenlijk helemaal niet zoveel van! In Liempde is geen IVN afdeling, en Oirschot is vlakbij. Zo kwam ik voor een lezing over de wolf bij IVN Oirschot. Ik vond het leuk en besloot de basiscursus te gaan doen en besloot ook lid te worden van deze gezellige en interessante club. Ik hoop meer te leren over de natuur, veel meer dingen echt te gaan zien en beleven en ik vind het ook fijn om meer mensen te leren kennen die ook hart hebben voor dit soort dingen. Ik wil graag mijn steentje bijdragen en ben me aan het oriënteren op wat ik wil gaan doen. De komende tijd ga ik eens mee met een paar van de werkgroepen om te kijken wat mij past.

Groetjes, Irene

Plant van de maand: Watermunt

Elly Pouwels (coördinator plantenwerkgroep)

Deze prachtig, lila bloeiende bijen- en vlinderplant valt pas op als de overdadige lente- en zomerbloei van onze inheemse en tuinflora op zijn eind loopt. Hoewel watermunt al in juli met bloeien begint springt hij er nu in september ineens uit met zijn schijnkransen van lila lipbloemen. Zoals alle planten in deze familie van lipbloemigen heeft hij een vierkante stengel en ook flinke beharing.

Als het maar nat genoeg is kan hij op vrijwel alle grondsoorten floreren. De plant is zeer geschikt om een eigen, inheemse muntthee van te zetten. Heeft u een plekje voor een vijvertje, hoe klein ook, kies dan zeker voor watermunt zodat nog tot ver in oktober hommels en diverse bijen bij u op visite komen.

Foto KU Leuven

Insect van de maand: Lindenspitskop – Oxycarenus lavatae

Lia Adriaans (coördinator insectenwerkgroep)

Tijdens onze laatste wandeling dit jaar met de plantenwerkgroep viel het oog van Elly op een enorme hoeveelheid kleine beestjes op enkele lindenbomen. Dat wilden we wel zien natuurlijk!

Met behulp van Obsidentify komen we er achter dat het lindenspitskopjes zijn, wantsen uit de familie van de bodemwantsen. Maar ze zijn zo verschillend....! Wat blijkt: de hele familie zit hier bij elkaar, jong en oud. De volwassen spitskoppen overwinteren samen met de nimfen (de jonge wantsen) meestal op linden. Rond de Middellandse zee zijn ze vaak op Malva te vinden. Een andere naam is dan ook de Malvawants.

De lindenspitskop is zo'n vijf millimeter groot en heeft rode voorvleugels, die langs het schildje donker zijn. De nimfen hebben een roodbruin achterlijf en zijn ongevleugeld.

De lindenspitskop wordt gemakkelijk verward met de vuurwants, die net als de lindenspitskop op lindebomen samenkomen. Dat kunnen soms duizenden exemplaren zijn. Ook hier dus: een spectaculair gezicht! Ze veroorzaken geen schade. Geen paniek dus! De nimfen zuigen enkel wat sappen op. Ze zijn nog niet zo lang in Nederland, De eerste waarneming was in 2008. Wat een leuke ontdekking weer.

Plaatsing derde insectenhotel in Oirschot

Frans van Boekhold

Met trots melden we dat het derde en daarmee laatste insectenhotel, gefinancierd vanuit de opbrengst van Rabobank ClubSupport 2022 voor IVN Oirschot, op donderdag 26 september is geplaatst. Dit bijzondere project is uitgevoerd door leerlingen van het Kempenhorst College in Oirschot, die zowel het ontwerp als de plaatsing van de insectenhôtels hebben verzorgd. De insectenhôtels dragen bij aan de biodiversiteit en het behoud van onze natuurlijke omgeving.

De hotels zijn geplaatst langs de wandelroutes ('ommetjes') van Buurtvereniging De Nachtegaal. In de volgende editie van ons ledenblad vertellen we meer over deze ommetjes, die niet alleen prachtig zijn, maar ook bijdragen aan duurzaamheid en bewustwording van het landschap. Hier komen we uitgebreid op terug.

Plaatsing van het insectenhotel langs de Beerseweg

Mijmeringen van Mirjam

Mirjam is in de zomer van 2023 met haar gezin van de stad verhuisd naar het buitengebied van Oirschot. Ze hebben een hectare land waarop ze met de aanleg van een voedselbos goed voor zichzelf én voor de biodiversiteit willen zorgen. In deze maandelijkse column in *Natuurlijk Oirschot* vertelt Mirjam over haar ontdekkingsreis als 'groentje in het groen'. De ontwikkeling van het voedselbos is te volgen op www.denieuweoereik.nl. (onder 'nieuws en inspiratie')

Feest

Helaas kon ik de Fête de la Nature dit jaar niet bijwonen, omdat ik een bijeenkomst had van een jaarcursus over natuurdruktechnieken. Maar wat een prachtige naam heeft deze jaarlijkse feestdag! Als je het uitspreekt dan klinkt er een liefdevol vieren van de natuur in door. Tijdens de cursusdag vierden wij ook een feestje. In de ochtend verzamelden we op de Vughtse Hei allerlei plantaardige materialen, waarvan we vermoedden dat er wel eens kleurstoffen in zouden kunnen zitten, zoals bessen, bloemen, bladeren en korstmos. Vervolgens hebben we een waar kleurenlab gecreëerd: Met een vijzel en een beetje water de plantdelen fijnmalen om vervolgens te kijken hoe het vocht er puur, met soda, citroenzuur en potas uitziet. We hebben de meest prachtige kleuren tevoorschijn

getoverd. Mijn lievelingsinkt is die van de bes van de sporehoutboom, die zowel blauw als intens rood en groen in zich heeft. Ik was weer terug in het scheikundelokaal van mijn middelbare school, waar we onderzochten hoe rode koolsap reageerde op zuren en basen. Op de braam na waren de andere kleurstoffen een stuk lichter, maar zeker niet minder mooi. Wat me echter het meest opviel was de harmonie in het palet. Als je in een verfwinkel willekeurige kleuren uit het rek trekt, dan is de kans dat ze met elkaar vloeken best behoorlijk. De natuurlijke stalenkaart kan integraal als hippe VT-Wonen themakaart worden gebruikt. Of uitgeknipt worden voor prachtige confetti.

Nieuwe opleiding

In de week na bovengenoemde feestdag, ben ik gestart met een nieuwe opleiding, namelijk de [Celebrantenopleiding aan de Universiteit voor Humanistiek](https://www.celebrantenopleiding.nl). Een celebrant is een (seculier) professioneel begeleider bij de viering van bijzondere momenten in het leven van mensen, (huwelijk, sterfte, pensionering etc.) en collectieve rituelen (herdenkingsmomenten).

Het leuke en ook irritante aan zo'n opleiding is dat je het ineens overal rituelen in ziet. Wat dacht je van het naar bed brengen van de kinderen met elke avond verhaaltjes, kusjes en knuffels in vaste volgorde? Of de start van een voetbalwedstrijd op tv? Of het afscheid in de ochtend, voordat je naar het werk vertrekt? Een ritueel is een handeling die een belangrijk moment markeert, waarbij vaak sprake is van een overgang van de ene staat van zijn naar een volgende. Het woord ritueel roept bij sommige mensen kerkelijke of zweverige associaties op, dus noemen mensen het vaak liever ceremonie of feest.

Door het cyclische karakter met vele gedaante-veranderingen is de natuur een rijke bron van inspiratie voor rituelen. Denk aan oogstfeesten en midzomernacht. Et voilà... het Fête de la Nature is natuurlijk ook een prachtig ritueel.

Natuurlijk Gezien

‘Natuurlijk Gezien’, de maandelijkse column van Ria Donatz en Frans van Boekhold. De afspraak is als volgt: Ria levert een natuurfoto en Frans schrijft er een stukje over.

De puntbijvlieg: gedrag en paringsstrategieën

Tijdens een van de veldexcursies van de Werkgroep Insecten trokken puntbijvliegen (*Eristalis* spp.) de aandacht door hun vreemde geluid en bijzondere vliegpatronen. Hoewel ze vaak worden verward met bijen vanwege hun geel-zwarte strepen, zijn puntbijvliegen onschadelijk. Ze steken niet en spelen een belangrijke rol in het ecosysteem. In dit artikel bespreken we enkele bijzondere kenmerken van de puntbijvlieg.

Uiterlijk en mimicry

Puntbijvliegen zijn een goed voorbeeld van mimicry. Dit is een biologische aanpassing waarbij een organisme lijkt op een ander organisme of object in zijn omgeving. Hun gestreepte, harige uiterlijk lijkt op dat van bijen, wat predatoren zoals vogels afschrikt. Toch hebben puntbijvliegen geen angel en zijn ze ongevaarlijk. Hun grote ogen en vliegkunsten onderscheiden hen van bijen. Deze mimicry biedt bescherming, aangezien roofdieren hen vaak verwarren met steekinsecten.

Zoekgedrag van mannetjes

Het zoekgedrag van mannelijke puntbijvliegen is bijzonder. Mannetjes speuren actief bloemenvelden af op zoek naar vrouwtjes. Hierbij benaderen ze donkere

voorwerpen van de grootte van een vrouwtje en betasten ze deze met hun poten. Soms vergissen ze zich en verwarren ze kleine objecten, zoals steentjes of bladeren, met een vrouwtje. Pas bij aanraking ontdekken ze hun fout.

Wanneer een mannetje een vrouwtje vindt, zweeft hij minutenlang boven haar, zoals op de foto van Ria. Het mannetje volgt haar nauwkeurig, waarschijnlijk om andere mannetjes weg te houden. Dit gedrag is typerend voor de soort en maakt deel uit van hun paringsstrategie.

Kolomvorming van mannetjes

Naast het solozweven boven vrouwtjes komt soms een ander fascinerend fenomeen voor: het ontstaan van zwevende kolommen van mannetjes. Twee tot vier mannetjes kunnen boven hetzelfde vrouwtje zweven, waarbij ze elkaar betasten met hun poten. Hoewel de functie van dit gedrag nog onduidelijk is, kan het te

maken hebben met competitie tussen mannetjes. Interessant genoeg zijn er in deze situaties geen copulaties waargenomen. Dit wijst erop dat het gedrag meer draait om selectie of concurrentie dan om directe paring.

Ecologische rol en bestuiving

Naast hun interessante gedrag vervullen puntbijvliegen een cruciale ecologische rol. Volwassen puntbijvliegen voeden zich met nectar en zijn belangrijke bestuivers van wilde bloemen en landbouwgewassen. Hun brede voorkeur voor verschillende bloemen maakt hen tot nuttige insecten in diverse ecosystemen. De larven van puntbijvliegen leven in stilstaand water en helpen bij het afbreken van organisch materiaal. Dit draagt bij aan

waterzuivering en maakt zowel de larven als de volwassen vliegen nuttig in de ecologische kringloop.

Conclusie

De puntbijvlieg, met name *Eristalis nemorum*, is een intrigerende soort die zowel door haar uiterlijk als gedrag opvalt. Het zoekgedrag van de mannetjes, inclusief het zweven boven vrouwtjes en het vormen van kolommen met andere mannetjes, blijft een boeiend onderwerp van onderzoek. Hoewel hun paringsgedrag nog niet volledig begrepen is, is hun rol als bestuiver en afvalverwerker duidelijk.

Met hun dubbele functie in het ecosysteem als bestuivers en waterzuiveraars, zijn puntbijvliegen essentieel voor een gezonde natuur.

Bescherming van bomen in Oirschot: het belang van volwassen bomen

Groenplatform Oirschot

In Oirschot wordt gewerkt aan een nieuwe bomenverordening. Het Groenplatform Oirschot, bestaande uit IVN Oirschot, WNL de Beerzen en SBEO, is betrokken bij de ontwikkeling hiervan. Een cruciale discussie betreft de vraag welke bomen bescherming nodig hebben tegen kap en hoe streng deze regels moeten zijn.

Huidige situatie en kritiek

De [huidige bomenverordening](#) uit 2010 definieert een boom als een houtachtig, overblijvend gewas met een stamdiameter van minimaal 20 cm op 1,30 m hoogte, wat neerkomt op een omtrek van ongeveer 60 cm. Hoewel deze verordening bepaalt dat het zonder vergunning verboden is bomen te kappen, geldt dit verbod alleen voor bomen die zijn opgenomen op de lijst beschermde houtopstanden van Oirschot.

Dit betekent dat bomen met een stamomtrek van minder dan 60 cm vrij gekapt kunnen worden. Daarnaast zijn ook particuliere bomen met een stamomtrek van 60 cm of meer vogelvrij als ze niet op de beschermde lijst staan. Het opvallende is dat particuliere eigenaren zelf beslissen of hun bomen op deze lijst komen, wat de verantwoordelijkheid voor boombehoud grotendeels bij hen legt.

De voorgestelde wijzigingen

De gemeente overweegt vergelijkbare regels in de nieuwe verordening, waarbij opnieuw veel verantwoordelijkheid wordt gelegd bij particuliere eigenaren. Het Groenplatform Oirschot stelt dat deze benadering tekortschiet, omdat het onvoldoende rekening houdt met het cruciale belang van volwassen bomen voor het milieu en de gemeenschap.

Het belang van volwassen bomen

Volwassen bomen spelen een unieke en onvervangbare rol in het ecosysteem die jonge bomen niet kunnen evenaren. Hun waarde gaat veel verder dan wat op het eerste gezicht zichtbaar is:

- **Ecologische waarde:** Volwassen bomen bieden een rijke leefomgeving voor allerlei diersoorten, van vogels en insecten tot kleine zoogdieren. Hun diepe wortels en brede kroon zorgen voor biodiversiteit, waterregulatie en bodemstabiliteit. Jonge bomen hebben nog niet de omvang of het ontwikkelde wortelstelsel om deze functies te vervullen.
- **CO₂-opslag en luchtzuivering:** Volwassen bomen slaan aanzienlijk meer CO₂ op dan jonge bomen en zijn veel effectiever in het filteren van luchtvervuiling. Een jonge boom heeft tientallen jaren nodig om hetzelfde effect te bereiken als een volgroeide boom.

- **Klimaatregulatie:** Door hun grote bladerdak bieden volwassen bomen schaduw en verkoeling, wat helpt om hittestress in steden en dorpen te verminderen. Jonge bomen hebben een veel kleinere impact en nemen veel langer om vergelijkbare voordelen te bieden.
- **Waterhuishouding:** Met hun diepe wortels nemen volwassen bomen water op en stabiliseren ze de bodem, waardoor ze helpen erosie te voorkomen en de watercyclus reguleren. Ze vangen regenwater op en geven het geleidelijk vrij, wat bijdraagt aan de bescherming tegen wateroverlast.

Pleidooi voor bredere bescherming

Het Groenplatform Oirschot pleit voor bredere beschermingscriteria in de nieuwe verordening. Alle bomen met een stamomtrek van 45 cm of meer verdienen bescherming, ongeacht hun locatie of eigendom. De verantwoordelijkheid voor boombehoud moet niet volledig bij particulieren liggen; het is in het belang van de hele gemeenschap dat volwassen bomen behouden blijven. Een goed voorbeeld vinden wij de [Bomenverordening van de gemeente Eindhoven](#).

Conclusie

Volwassen bomen zijn van onschatbare waarde voor de biodiversiteit, klimaatregulatie en bescherming van het milieu. Het verlies van een volwassen boom betekent een direct verlies van al deze voordelen, terwijl het decennia kan duren voordat een jonge boom dezelfde waarde biedt. De nieuwe bomenverordening zou daarom verder moeten gaan dan de huidige plannen en volwassen bomen sterker moeten beschermen, zowel op particulier terrein als op openbaar groen. Alleen zo kunnen we deze waardevolle natuurlijke bronnen behouden voor toekomstige generaties.

Informatie IVN Oirschot

Bestuur

Voorzitter	Loek Kuperus	voorzitter@ivn-oirschot.nl
Secretaris	Vacant	secretaris@ivn-oirschot.nl
Penningmeester	Frans van Boekhold	penningmeester@ivn-oirschot.nl
Ledenadministratie	Miranda Goutziers	ledenadministratie@ivn-oirschot.nl
Bestuurslid	Martijn van de Schoot	martijn_van_de_schoot@hotmail.com
Bestuurslid	Petra Koning	pietertjeswing@icloud.com
Bestuurslid	Carla van de Schoot	cwvds42@gmail.com

Werkgroepen

Werkgroep (*)	Contactpersoon	Contact (**)
Cursussen	Petra Koning	cursussen@ivn-oirschot.nl
Insecten	Lia Adriaans	liaadriaans@gmail.com
Jeugd IVN	Leo van de Laar	jeugdivn@ivn-oirschot.nl
NatuurBelangen	Rosetta Hovius	rosetthovius@live.nl
Natuurfotografie	Loek Kuperus	loekkuperus@live.nl
Paddenstoelen	Todor Ijsselmuiden	ijsselmuidentodor@gmail.com
Planten	Elly Pouwels	ellypouwels@trinedmail.nl
Scholen	Leo van de Laar	scholenwerk@ivn-oirschot.nl
Natuurlijk Oirschot (redactie)	Frans van Boekhold	communicatie@ivn-oirschot.nl
Vogels	Rinus Sterken	uilenwerkoirschot@live.nl
Water	Hugo Smet	fam.smet@upcmail.nl

(*) Klik op de naam van de werkgroep voor meer informatie op de website van IVN Oirschot

(**) Klik op het mailadres van de contactpersoon voor het sturen van een mailtje

Lid of donateur worden van IVN Oirschot?

Door lid of donateur te worden:

- steun je de activiteiten en doelstellingen van IVN
- kun je gratis of met korting deelnemen aan de activiteiten van IVN
- kun je zelf actief worden binnen onze IVN afdeling

We kennen drie soorten lidmaatschap:

Lid	€ 25,- per jaar
Huisgenootlid	€ 12,50 per jaar
Donateur	minimaal € 15,- per jaar

Klik [HIER](#) voor meer informatie over het lidmaatschap en/of het inschrijfformulier of bel met Miranda Goutziers, telefoon 06-36029526 of stuur een mail naar ledenadministratie@ivn-oirschot.nl

Wij zien u graag terug op onze activiteiten en wensen u vooral veel plezier bij IVN Oirschot!

ANBI

IVN is door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Een ANBI is een instelling die bijdraagt aan het algemeen nut. Doet u een donatie aan IVN of bent u lid, dan kunt u dat bedrag aftrekken van uw belastbaar inkomen. Voor meer informatie, klik [HIER](#).